

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
19. MAJ
1993

Letnik XLVIII.
Štev. 20 (2704)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
40 tolarjev

P. b. b.

S predstave „Sonce nima hlačk...“

Priprave na zrelostni izpit

V Šentpetru so gojenke četrtega letnika opravile predhodne izpite za maturo naslednje leto. V praksi so morale dokazati svoje znanje v kuhanju in strežbi, to pa pomeni že hkrati tudi kvalifikacijo za ta dva poklica. Letos jih je 15, že v naslednjih letnikih pa jih je po dvakrat toliko.

Šola je zgledno dvojezična, s poudarkom na gostinstvu in turizmu, obvezna predmeta pa sta tudi italijanščina in angleš-

čina, od jeseni pa bodo tudi možnost učenja latinščine. Zanimanje za šolanje na tej Višji šoli za gospodarske poklice je veliko, tako da bo treba verjetno jeseni odkloniti polovico interesentk in interesentov.

Ta šola je ena od štirih dvojezičnih poklicno-izobraževalnih na Koroškem in razveseljuje je, da jih tudi državne in deželne šolske oblasti v polni meri podpirajo.

38 let Avstrijske državne pogodbe

Ob 38. obletnici podpisa avstrijske državne pogodbe je poslanka Zelene alternativne Terezija Stoisić opozorila avstrijsko javnost, da se položaj avstrijskih narodnosti še vedno ni izboljšal. Če ne bo kmalu prišlo do bistvenih izboljšav, bodo nekateri manjšinski jeziki izginili. Sicer imajo Hrvati in Slovenci zagotovljene pravice v državni pogodbi, do realizacije teh pravic pa ni prišlo v zadostni meri. Ostalim manjšinam v Avstriji, Čehom in Slovakom, Madžarom ter Romom in Sintom gre še slabše.

Takšna manjšinska politika vodi v asimilacijo. Avstrijska manjšinska politika je slabša od nekaterih držav bivšega vzhodnega bloka. Številke zadnjega popisa prebivalstva po natančnejši analizi kažejo, da se je položaj manjšinskih jezikov dramatično poslabšal.

Zato je Terezija Stoisić ob obletnici podpisa ADP pozvala avstrijsko vladu, da nemudoma izpolni člen 7 ADP in s tem ustvari pozitivno vzdušje, ki je za preživetje manjšin neobhodno potrebno.

Nižja Avstrija volila – bo Koroška spomladi?

Deželnozborske volitve v Nižji Avstriji preteklo nedeljo so spremenile politično podobe te zvezne dežele. Avstriska ljudska stranka, ki je doslej imela v deželnem zboru absolutno večino, je to izgubila (minus 3 poslanci). Senzacionalno dobro je odrezal Liberalni forum, ki bo v deželnem zboru zastopan s tremi poslanci. Zeleni tudi tokrat niso dosegli zadostnega števila glasov v deželni parlament. Svobodnjaška stranka je pridobila 2 mandata in bo tako zastopana z enim članom tudi v deželni vladi. So-

cialdemokrati so izgubili dva mandata, kar je manj, kot so opazovalci pričakovali. Uspeh Liberalnega foruma kaže, da je potreba po neki liberalni stranki, ki ima razpoznavni liberalni program, le dana. Dejstvo, da je Liberalni forum brez večjih finančnih sredstev in brez strankarskega aparata in znanih kandidatov dosegel tak uspeh, potrjuje to tezo. Čeprav je Svobodnjaška stranka pridobila dva mandata, pa ta uspeh že kaže, da je ta stranka z Haiderjem na čelu prekoračila svoj zenit. Očitno takih senzacio-

nalnih prirastkov kot v preteklosti ne bo imela več.

Izid deželnozborskih volitev v Nižji Avstriji bo imel tudi posledice za volitve na Koroškem. Opazovalci so pričakovali, da bi v primeru, da svobodnjaki v Nižji Avstriji zaradi nastopa Liberalnega foruma ne bi napredovali, koroške deželnozborske stranke razpisale volitve že na letošnjo jesen. Tako bi moral Haider nastopiti oslabljen na volitvah. Svobodnjaki so sicer v Nižji Avstriji pridobili, a ne senzacionalno. Politične stranke so zdaj

pomirjene, ker je Haider očitno presešel svoj višek. Za koroške razmere to pomeni, da Haiderjevi svobodnjaki večjih prirastkov ne morejo pričakovati. Zernatto in Ambrozy sicer zatrjujeta, da bodo deželnozborske volitve spomladi 1994, ob koncu legislaturne periode, kljub temu pa določeni znaki kažejo, da bodo volitve razpisali za jesen 1993. Dejansko se je volilna kampanja že začela in jesenske volitve (po uspešni turistični sezoni!) bolj ustrezajo SPÖ in ÖVP kot pa FPÖ.

M.S.

PREBERITE

- str. 2
Narodni junaki
- str. 2
Avstrijske rešitve
– komentar
- str. 2
Dr. Vencelj
na Koroškem
- str. 3
Razmišljanje
o politiki
do manjšine
- str. 4
Vklenjeni
Prometej –
premiera
v Šentjakobu
- str. 7
Prva letošnja revija
„Slovenija“

Velik znanstveni simpozij o štajerskih Slovencih

Od 25. do 27. maja bo v Mariboru dogodek, ki bi ga še pred nekaj leti označevali kot nekaj nemogočega, namreč avstrijsko slovensko znanstveno srečanje na temo slovenske manjšine na avstrijskem Štajerskem. Simpozij je v prvi vrsti rezultat delovanja posebnega odbora za manjšine pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, ki ga vodi akademik prof. dr. Anton Vrtaša in je naslednik tovrstnega odbora, ki je včasih deloval v okviru akademij v bivših jugoslovanskih republikah.

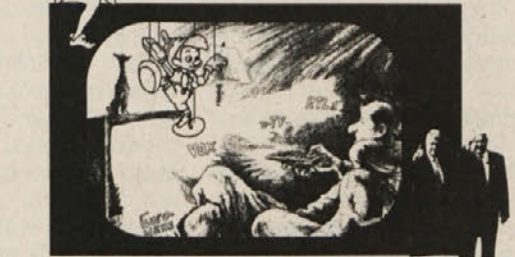
Poleg Akademije znanosti in umetnosti so soorganizatorji simpozija še Univerza v Mariboru, ljubljanski Inštitut za narodnostna vprašanja in Avstrijski inštitut za vzhodno in jugovzhodno Evropo na Dunaju izpostava Ljubljana. Udeležili se ga bodo najvidnejši znanstveniki in strokovnjaki na manjšinskem področju iz Slovenije in Avstrije. Tako med slovenskimi prof. dr. Bogo Grafenauer, prof. dr.

Janko Pleterski, prof. dr. Vladimir Klemenčič, prof. Janez Stergar, prof. dr. Mirko Križman; med avstrijskimi pa dr. Arnold Suppan, dr. Peter Gstettner, dr. Andrej Moritsch, dr. Avgustin Malle, dvorni svetnik Ralf Unkart in drugi. S svojimi referati bodo prisotni tudi predstavniki slovenske manjšine. Poleg referatov in diskusije so organizatorji pripravili tudi zanimiv dopolnilni dokumentarni program (posebno razstavo, ogled filma, diaproyekcijo.)

Za simpozij vlada izredno zanimanje strokovne in druge javnosti, saj je z njim napovedana odprava še ene tabu teme vsaj na strokovnem področju, slovenska manjšina na avstrijskem Štajerskem pa lahko pričakuje, da bo doživela vsaj s strani strokovnjakov potrditev svojemu obstoju in napoved začetka uresničitve pravic, zapisanih v členu sedem avstrijske državne pogodbe, ki prej ko slej velja tudi za štajerske Slovence.

borj

SONCE NIMA HLAČK ...

...ABER JEDER LUMP SEIN DACH

Koreodrama

PROFIDILLETANTINNEN

s Koroške in Slovenije / aus Kärnten und Slowenien

Mladinski dom – Mikschallee 4
CELOVEC/KLAGENFURT
26. Mai 1993 · 20.30

Slovenska prosvetna zveza / Slowenischer Kulturverband

V preteklih mesecih je bilo v zvezi z odločitvami o važnih gospodarskih vprašanih večkrat govora o „avstrijskih rešitvah“ kot alternativah k možnemu angažmaju tujih podjetij pri avstrijskih firmah. Tako je skupina Raiffeisen načrtovani svoj prevzem večinskega deleža pri Creditanstalt hvalila kot avstrijsko rešitev. Zvezni kancler se je za bivšega bankirja presenetljivo izjavo glede

KOMENTAR

dr. Kristijana Schellandra

Avstrijske rešitve

združitve letalske družbe AUA z drugimi evropskimi zračnimi prevozniki izrekel za to, da mora naša letala, če že ni mogoče najti avstrijske rešitve, krasiti tudi v naprej vsaj rdeče-belo-rdeča krmilna plavut. O želji po avstrijski rešitvi se govori tudi v Salzburgu v zvezi z insolventno papirnico v Halleinu, kjer brezobzirni inozemski lastniki (namreč Nemci) menda strežejo po avstrijskih delovnih mestih in zavirajo pozitivno rešitev.

Čeprav se v Avstriji gremo zavzete in zrele Evropejce, pa po drugi strani tudi pri nas politiki in nekatera občila vedno spet vzpodbujajo mnenje, da so rešitve s tujimi partnerji nekako manj dobre ali varne kot domače. Čeprav se tujcem nekateri politiki in gospodarstveniki včasih domala nezno dobrakajo in hlinijo, jim ob drugi priložnosti podtikajo neko sumljivost.

Za kar res gre, pa je to: Avstrija je tudi na gospodarskem področju v visoki meri spolitizirana dežela. Subvencije igrajo pomembno vlogo. Vpliv strank sega globoko v podjetja in banke. Prav posebno to velja za podržavljeni del gospodarstva. Če se udeležijo tuji partnerji, ki ravnajo po gospodarskih in ne po političnih kriterijih, politični dejavniki izgubijo vpliv. Jasno, da jim to ni po volji. Dokler tuji prinašajo denar in delovna mesta, so dobrodošli, ker se

to pri volitvah da dobro prodajati. Ko pa pride do problemov, pa se stvar kaj rada obrne: takrat je lažje prodajati lokalni patriotizem.

Toda možnosti za reševanje kompleksnih gospodarskih problemov v ozkem nacionalnem okviru so se v preteklih dvajsetih letih močno zmanjšale. Brez integracije v mednarodno gospodarsko menjavo majhne države ne morejo obdržati modernega in visokega standarda. Zato tudi gospodarskih problemov ni mogoče reševati izključno v lastnem majhnem vrtičku. Konjunktura, obrestne mere, davčna politika in večje investicije so mednarodne, mnogih globalnih problemov, npr. varstvo okolja in promet, danes v nacionalnem okviru sploh ni več mogoče reševati.

Zato je klic po „avstrijskih rešitvah“ potrebno gledati dokaj kritično. Za njim se v resnici dostikrat skriva želja po ohranitvi starih navad, privilegijev in vplivov tradicionalnih političnih vplivnih skupin. Neprofesionalno ravnanje pa končno vedno gre na račun socialno šibkejših, naj so zanj odgovorni domačini ali tujci. Samo gospodarsko smiselne in zdrave strukture lahko zagotovijo varna delovna mesta. Če smo te v stanju zagotoviti v Avstriji sami – prav. Če ne, je boljši močen in zanesljiv tuj partner kot pa polovična avstrijska rešitev.

Pogovor med dr. Venceljem in koroškimi Slovenci

V sredo popoldne so se v prostorih konzulata Republike Slovenije srečali zastopniki nekaterih slovenskih organizacij (ZSO, NSKS, SPZ, KKZ, EL, SŠZ, SZZ in Pedagoško združenje) s slovenskim državnim sekretarjem za Slovence po svetu dr. Petrom Venceljem.

Dr. Vencelj je uvodoma poudaril, da v Sloveniji ne nameravajo več pasivno gledati na dogajanja na Koroškem in da bodo storili, kar morejo, da bo prišlo do skupnega zastopstva. To „kar morejo“ so seveda finance, te pa naj bi osrednji organizaciji zamrznili in jih preusmerili v kulturo, npr. v Glasbeno šolo. Narodno predstavništvo slovenstva je pomembnejše od političnega in slovenski davkoplačevalec ne bo dajal denarja za „razvezano koroško butarico“. „To je pritisk, ki ga bomo izvajali, če do demokratičnega predstavništva ne bo prišlo,“ je podkrepil dr. Vencelj.

Kozul Jože Jeraj je apeliral na poenotenje informacijskega sistema, „ki bo dostopno vsem“ in da bo odslej način delitve denarja drugačen. Sploh pa naj se ne bi smela eventualna nasprotja izražati po časopisih, želijo pa si več informiranja.

Gospod Joza Habernik je opozoril na to, da se ves čas govori o podpiranju kulture in politike, niti besede pa ne o gospodarstvu. IPH v Žitari vasi je resno ogrožen, vendar nihče

ne govori o podpori zanj. Konec koncev je tudi politično in kulturno delo povezano z gospodarsko situacijo področja; s krizo je prizadeta cela frakcija. Če bi imeli en tedenski časopis, bi zmanjšali deficit na polovico.

Rudi Vouk, tajnik EL, je bil mnenja, da je vse, kar je bilo na občinski ravni doseženega za Slovence, izključno zasluga Enotne liste. Občinski odborniki se nočejo zaradi prepira več v tolikšni meri udeleževati kot nekoč.

Franc Kukovica, predsednik pedagoškega združenja, je povedal, mora biti vsem na Koroškem in v Sloveniji jasno, da poenotenja političnih in kulturnih struktur ne bo možno spraviti skupaj in da bi bilo zato potrebno, da poznavalci Koroške v Sloveniji sedejo skupaj in napravijo odločitev, ki bo pravična in poštena, saj se je pokazalo, da taka odločitev na Koroškem ni mogoča.

Dr. Matevž Grilc je razložil že znane „konsekvence“ neuspelih pogovorov, da bo Narodni svet začel uresničevati volitve v slovenski parlament na podlagi etničnega katastra oz. volilnega imenika, tudi brez tistih, ki tega ne želijo. Občani naj določijo kandidate, potem pa naj bi med njimi volili na splošnih volitvah. (Voli lahko tisti, ki je pač vpisan – op. p.) Potem bo tako izvoljeno vodstvo zahtevalo zase izključno pravico zastopanja ko-

roških Slovencev in da takega zastopstva nihče ne more preprečiti. Kdor je proti Enotni listi, je proti skupni organizaciji, kdor je za integracijo, je asimilant, kdor se danes postavlja proti novi strukturi, bo odpadel – tako kot bi danes komunistov v Sloveniji ne bilo več, če bi sami prostovoljno ne stopili z oblasti.

Dr. Marjan Sturm pa je povedal, da se je vselej v zgodovini izkazalo, da je šel vsak poskus poenotenja politične volje na narodno substanco, ker se tisti, katere so izrinjali, niso več vključevali v narodno delo. Če se je NSKS odločil za parlament in volilni imenik, naj ga pač ima – v tem primeru se bo pač NSKS preimenoval v parlamentu in bo ostal isto, kar je. Vendar pa naj bo toliko demokratičen, da ne bo silil tistih, ki priznavalnega principa nočejo. Jasno je, da skuša NSKS na ta način izriniti ZSO. Izhajamo s stališča, da bo manjšina preživela le, če bo odprta in če se medsebojno akceptiramo kot subjekt. Idejnopolitični pluralizem je realnost in vprašanje je le, kakšna je konstruktivna oblika sodelovanja. Medtem ko se je v Sloveniji uveljavil pluralizem, pa naj bi šli na Koroškem obratno pot. Govorjenje o „demokratičaciji“ pa je absurdno, saj sta obe organizaciji konstituirani po vseh veljavnih zakonih in predpisih Avstrije.

S.W.

„Narodni junaki“

Kar smo napovedali ob začetku debate o narodnem parlamentu koroških Slovencev, se v zadnjem času vedno bolj potrjuje: samozvani „narodni junaki“ določajo narodno pripadnost in narodno zavest posameznikov na Koroškem; oni določajo, kdo je pristen Slovenec, ki sme zastopati interese Slovencev in kdo ne. Debata, ki nam je znana že iz šestdesetih in sedemdesetih let, ko je Hanzi Ogris bil socialistični poslanec v koroškem deželnem zboru in kot tak bil tarča slovenskih nacionalistov, se ponavlja zdaj ob primeru njegove hčerke: ker kandidira na listi socialdemokratov za deželni zbor, po mnenju „narodnih junakov“ ne sme veljati za Slovenko, ker se zavzema za socialdemokratsko politiko. Jasna politična opredelitev je za te junake kajpada nemoralna, ker se sami politično jasno ne opredeljujejo in obračajo svoje mnenje po najugodnejšem vetru, ki bi jim zagotovil monopolno zastopstvo in s tem v zvezi politične privilegije; in če jim to obljublja Haider, potem se tudi z njim položijo v skupno posteljo.

Samo: ta burka je stara že dolga leta in zlasti v času prve republike je ta pogubna politika gnala desetisoče koroških

Slovencev v asimilacijo, ker kot delavci, kajzarji in hlapci niso mogli in niso hoteli slediti politiki edino zveličavne te ene katoliške in apostolske narodne organizacije, ki si je takrat lastila edino zastopstvo slovenskega življa na Koroškem in vsakega politično drugače mislečega označila za renegata in vindišarja.

Pod drugačnimi političnimi in socialnimi pogoji se danes ta teater ponavlja: opredeljevanje v dobre in prave Slovence, ki hrepenijo po mandatu v slovenskem parlamentu in si od virilista v deželnem zboru pričakujejo narodnostnih drobtin, ter v slabe in izdajalske Slovence, ki čutijo poleg narodne pripadnosti in zavesti tudi še potrebo po družbenopolitičnem soustvarjanju in sooblikovanju v deželi in državi, bo končno skrčilo število priznavalnih Slovencev na 2.000 – 5.000. In ugotavljanje manjšine in vse ostale nemško-nacionalne drhali na Koroškem, ki obstaja brezdvomno slej ko prej v domala vseh političnih strankah na Koroškem, seveda tudi v socialdemokratski stranki. Samo: negiranje tega dejstva in s tem negiranje družbene dejavnosti ter samovoljna pot v izolacijo in narodnostni geto, zapisan v narod-

nostnem katastru, pomeni končno tudi utrjevanje takih družbenih pogojev.

Samo v odprtosti tudi do sednjega naroda, do vseh ljudi, ki so dobre volje – in teh se najde verjetno v vseh strankah večinskega prebivalstva – se bo našla tudi rešitev ali pa vsaj izboljšanje narodnostnega sožitja na Koroškem, ki mora končno postati samoumevno in prilagojeno dejanskim razmeram.

Do tega spoznanja je prišel tudi zadnji na samostojni slovenski listi izvoljeni poslanec koroških Slovencev, dr. Franc Petek, ko je zapisal: „Politična stranka kot predstavnik manjšine dejansko ne pomeni dosti. To se je videlo tudi pri nas na Koroškem, kjer smo Slovenci imeli dva poslance. Optično je to sicer bilo nekaj, v resnici pa ta dva poslance nista imela nikakršnega vpliva. Ta dva poslance sta le krepila politično izolacijo, v kateri je manjšina bila. Izolacija pa lahko za manjšino pomeni samo pogin“. In na drugem mestu v isti knjigi: „Vso svojo pozornost in sile (smo) usmerjali na ohranitev enotne politične organizacije in ta nas je v resnici ovirala v našem razvoju. Enotna manjšinska stranka ima na zunaj res imeniten videz, iz njenih pripadnikov nekakšne narodne junake, ampak koliko to manjšini v resnici koristi, je drugo vprašanje.“

dr. Franci Zwitter

Partnerstvo Trgovske akademije

Delegacija pedagogov iz Braziliije je ob svojem obisku v Avstriji spoznavala poklicno šolstvo v spremstvu uradnikov z ministrstva za šolstvo Avstrije.

Braziliija je dežela bogatih naravnih zakladov, rud, industrije in trgovine, zato ima velike možnosti v razvoju gospodarstva. V tem smislu navezujejo tesne stike z Avstrijo na področju političnega in gospodarskega izobraževanja.

Tako je nastalo partnerstvo med „Dvojezično trgovsko akademijo v Celovcu“ pod vodstvom mag. Maje Ambrusch-Hoja in med gospodarsko šolo v Braziliiji, ki bo ustanovljena po modelu naše šole. V načrtu je skupen projekt v gospodarskih predmetih z delovnimi materiali, ki so v zvezi z internacionalnim strokovnim jezikom. Kar odlično funkcionira v dveh jezikih, namerava-

jo razširiti še na portugalsčino in angleščino.

Še v tem šolskem letu se bo šef sekcije v zveznem ministrstvu za šolstvo dipl. inž. Heuritsch dogovoril o konkretnem načinu kooperacije in o izmenjavi dijakov in učiteljev. Omeniti je treba še, da ob navezovanju dijakov teh stikov potekajo pogovori o gospodarskem povezovanju obeh držav.

Mag. Maja Ambrusch-Hoja, ravnateljica Trg. akademije

Zgodovina se ponavlja dvakrat: prvič kot katastrofa in drugič kot farsa

Razmišljanje ob obisku državnega sekretarja dr. Petra Vencelja

Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm

Pretekli teden je državni sekretar v slovenskem zunanjem ministrstvu, pristojen za Slovence po svetu, dr. Peter Vencelj, obiskal Koroško in se sestal z obema osrednjima organizacijama koroških Slovencev. Državni sekretar je nakažal odnos nove koalicijske vlade do slovenske manjšine na Koroškem. Poudaril je sledeča težišča:

Republika Slovenija zahteva od koroških Slovencev „demokratsko izvoljeno zastopstvo“. Dr. Vencelj ni razložil, kako naj bi do takega zastopstva prišli. To prepušča koroškim Slovincem.

Vsekakor je očitno, da v primerjavi z republiko Slovenijo, katere začetki formalnodemokratske tradicije segajo v leto 1990, koroški Slovenci že 48 let živimo v demokratskem sistemu in smo tudi temu ustrezno organizirani. Vsekakor republika Avstrija ne dvomi o demokratski legitimnosti obeh osrednjih organizacij in vseh številnih kulturnih in drugih društev na Koroškem. To pride do izraza tudi v tem, da finančno podporo (ki bi je lahko bilo več) deli npr. enakopravno na obe osrednji organizaciji koroških Slovencev. Bipolarnega zastopstva republika Avstrija ne zanika, saj je to eden izmed predpogojev za pluralno demokracijo.

Če pa je državni sekretar imel v mislih dejstvo, da bi moralo priti med obema osrednjima organizacijama in drugimi političnimi faktorji do bolj konstruktivnega sodelovanja in usklajevanja narodnostne politike, potem pri ZSO odpira odprta vrata. ZSO si prizadeva za enakopravno sodelovanje obeh osrednjih organizacij. Temu pa nasprotuje pozicija NSKS, ki je proti bipolarnemu zastopstvu in namesto tega hoče ustanoviti eno organizacijo, ki naj bi bila na „pluralističen“ način legitimirana in naj bi zastopala slovensko narodno skupnost na Koroškem. NSKS ima v mislih model za-

stopstva iz časa prve avstrijske republike, ko je Slovensko kulturno in gospodarsko društvo zastopalo slovensko manjšino v celoti. Kot izraz notranje demokratskega se vedno imenuje dr. Petek, ki da je zastopal levi del koroških Slovencev. Toda ta ocena ne drži. Ravno tako kot je fundamentalistična klerikalna politika na Koroškem v 19. stoletju definirala za „pravega Slovenca“ tistega, ki je bil katoličan in je hodil v cerkev in s tem izrinila iz narodnega telesa liberalno usmerjene Slovence, je tudi politično in gospodarsko društvo za Slovence na svojem občnem zboru leta 1930 izrinilo socialdemokratsko usmerjenje koroške Slovence. V tem je eden izmed vzrokov (poleg socialnega aspekta), da je bila (in je še vedno) koroška socialdemokracija ravno med slovenskim delavstvom zelo uspešna. Dr. Petek je bil eden redkih primerov liberalno usmerjenega koroškega Slovenca, ki je ostal v slovenski organizaciji. Dejstvo je tudi, da so se socialdemokratski slovenski delavci kar kmalu asimilirali, na eni strani zaradi netolerantne klerikalne slovenske politike, ki je gradila politiko za konservativnega kmeta in ni imela razumevanja za socialne težnje delavstva, in na drugi strani zaradi nerazumevanja nacionalnega vprašanja pri Socialdemokratski stranki. Še bolj pomembno pa je, da je socialno in gospodarsko vprašanje na Koroškem imelo in ima pri velikem delu koroških Slovencev pomembnejše mesto kot pa narodnostno. To je koroška

„To bi imelo v koroških razmerah za posledico, da bi take volitve potekale po kriteriju, kdo je boljši Slovenec, kdo je narodni izdajalec!“

specifika, ki ima daljnosežne posledice za slovensko politiko.

„Slovenska bit“ brez nemškogovorečih

Državni sekretar dr. Vencelj je poudaril kot drugo težišče slovenske politike, da bo ta podpirala le tiste projekte, ki bodo služili krepitvi „slovenske biti“. Kot primer je navedel, da Slovenija ne bo podpirala dejavnosti, v katere bodo vključeni tudi „nemškogovoreči“.

Ta teza izhaja iz nerazumevanja koroške stvarnosti. Nekaj primerov: Kmečko izobraževalna skupnost (KIS) kot izobraževalno institucijo Južno-koroških kmetov vodi npr. človek avstrijske narodnosti, ki se zdaj uči slovenščine. Velik del predavanj, ki jih KIS organizira, so v nemščini. Ali zaradi tega dejavnost te ustanove ni vredna podpore? Dom Sodalitas v Tinjah priredi letno številne izobraževalne seminarje, tečaje in prireditve. Večina jih poteka v nemškem jeziku. Slovenske občinske liste vodijo volilni boj z dvojezičnimi časopisi, letaki ipd. in očitno pričakuje tudi kak „nemški“ glas. Pri SAK-ju npr. igrajo tudi igralci, pripadniki avstrijske narodnosti. Kaj torej pomeni izjava, da Slovenija ne bo podpirala dejavnosti, v katere so vključeni tudi „nemškogovoreči“? Koroška stvarnost je enojezičnost in mi se borimo za konstruktivno sožitje v deželi, ki naj bi omogočilo funkcionalno dvojezičnost. Zato nihče od nas ne more brez nemščine, če hočemo graditi sožitje. Brez sodelovanja z demokratičnimi nemškogovorečimi strukturami tudi ni moč graditi konstruktivnega sožitja.

Kaj se skriva za to Venceljevo izjavo?

V prvi vrsti to, da Koroško ocenjuje iz centralne slovenske optike. Tako gledanje ignorira dejstvo, da smo koroški Slovenci del avstrijske družbene stvarnosti z vsemi socializacijskimi, akulturacijskimi in drugimi posledicami. Slovenska narodnostna identiteta ima na Koroškem druge razsežnosti kot v Sloveniji. Sprejemanje teh specifičnih koroških dejstev je imelo za koroške Slovence v zgodovini že hude posledice: tako leta 1920 kot leta 1945 so morali nositi konsekvence boja za meje koroški Slovenci sami, čeprav so boje za mejo sprožili drugi iz vidika „centralne slovenske optike“. Vsaj danes, 70 oz. 50 let po teh dogodkih, bi kazalo, da to zgodovino ocenjujemo tudi iz vidika tistih, ki so morali nositi konsekvence. In te niso bile enostavne. Tisti koroški Slovenci, ki so se npr. kot partizani borili proti nacizmu, so prav

zaradi jugoslovanskih ozemljskih zahtev po vojni ostali do danes najbolj osovraženi in najbolj opljuvani v tej koroški družbi. To ne samo z nemškonalne strani, temveč tudi s strani določenih konzervativnih slovenskih krogov.

Vrnimo se k vprašanju „demokratsko izvoljenega zastopstva“. Ne bom govoril o tem, da so v preteklosti odkrili demokratično legitimnost obeh osrednjih organizacij prav nemškonalne sile na Koroškem.

Kaj stoji torej za formulo „demokratsko izvoljeno zastopstvo“? Za tem stojijo prizadevanja, ukiniti bipolarno zastopstvo koroških Slovencev. To bi imelo v koroških razmerah za posledico, da bi volitve v tako „demokratsko izvoljeno zastopstvo“ potekale

„Določeni krogi so očitno pripravljene, da za denar sprejmejo koncepte, ki vodijo v getoizacijo manjšine.“

po kriteriju, kdo je „boljši Slovenec, kdo je narodni izdajalec“. Takih volitev bi se udeležila le ozka konzervativna manjšina znotraj manjšine. Politika NSKS dokazuje to tezo. Kdor ni za njihovo politiko, je asimilant. In če upoštevamo dejstvo, da bo npr. EL ob naslednjih deželnozbornih volitvah dobila recimo 3000 glasov, potem so seveda vsi ostali koroški Slovenci asimilanti. V resnici se ponavlja stara slovenska konzervativna politika, ki izrablja narodnost za svoje idejnopolične in oblastne namene. Taka politika je že

Slovenska zastava v Strasbourgu

Prejšnji petek so ob zaključni slovesnosti 44. zasedanja parlamentarne skupščine Sveta Evrope pred palačo Evropa razobesili tudi slovensko zastavo in Slovenijo tudi formalno uvrstili med 29 demokratičnih držav Evrope, ki si s svojo demokratsko ureditvijo zaslužijo to ime.

S sprejetjem v to demokratično evropsko zvezo je Slovenija zaključila pomembno etapo približevanja in vključevanja v demokratično Evropo in si s tem ustvarila možnost, da se uvrsti v čakalnico za sprejem v gospodarsko in politično evropsko zvezo – Evropsko skupnost.

Kriteriji za sprejem kake države v polnopravno članstvo Sveta Evrope so zelo strogi, vendar je Slovenija kar nekako zlahka prestala vsa preverjanja posebnih odposlancev. Enega izmed strogih pogojev-varstvo manjšin je izpolnila zgledno, saj je imela tovrstno zakonoda-

enkrat imela katastrofalne posledice. S tem, da se narodnost definira v najožjem konzervativnem smislu besede, se izrine vse tiste, ki si prizadevajo za odprto pojmovanje narodnosti in sožitja. Taka politika je bila že v zgodovini samomorilska, kaj šele danes. Če poleg tega še upoštevamo, da se nemškonalne sile prizadevajo za ugotavljanje manjšine, potem si lahko izračunamo, kaj bi pomenilo, če bi se npr. takih volitev udeležilo recimo 1000 do 2000 koroških Slovencev.

Kje so vzroki za „kreganje in zdrahe“?

Državni sekretar Vencelj je utemeljil svoja izvajanja s tem, da republika Slovenija želi preseči „kreganje in zdrahe“ med koroškimi Slovenci. Ta motiv je razumljiv in hvalevreden. Toda „kreganje in zdrahe“ imajo svoj vzrok v tem, da pač ena stran, namreč NSKS, skuša izsiliti svojo, konzervativno obliko narodnostnega zastopstva. Trik je enostaven: NSKS zavrača vsakršno obliko enakopravne koordinacije vseh dejavnikov koroških Slovencev in na ta način zastruje odnose znotraj manjšine. Slovenija pa v tej situaciji skuša pod pretvezo, da je treba premostiti „kreganje“, skuša uveljaviti NSKS-ovski model „demokratičnega zastopstva“.

Ostane še vprašanje, zakaj NSKS vodi tako politiko. Dejansko gre za denar. Določeni krogi so očitno pripravljene, da za denar sprejmejo tudi koncepte, ki vodijo v getoizacijo manjšine. Nemci bi temu rekli: Klein, fein, aber mein.

Če republika Slovenija v celoti želi uveljaviti tak nacionalističen koncept zastopstva slovenske narodne skupnosti na Koroškem, potem naj to na ustreznem mestu, v slovenskem parlamentu tudi sklene. Kot predsednik ZSO se taki politiki potem ne bom več upiral. Za zgodovinske farse namreč ne bom prevzemal odgovornosti.

dr. Marjan Sturm

KULTURNI KOTIČEK

Je „za nas“ ali ni?

Prejšnjo sredo sta v celovškem „Felsen-theatru“ Koreodrama in Mladinsko gledališče iz Ljubljane navdušila s predstavo „Prihajajo“: SPZ in Unicum sta vabila na dve predstavi, zanimivo pri tem pa je, da je prišlo več nemškogovorečih kot Slovencev. Podobne izkušnje ima unicum že nekaj časa, čeprav si dosledno prizadeva, da bi z dvojezičnimi programi privabil tudi slovensko publiko. Večkrat je že vabil gledališča iz Slovenije, toda odziva s strani Slovencev ni bilo.

Letos se je torej ponovilo isto. Morda termin ni bil za vsakogar primeren, toda navade, da hodimo ob sobotah in nedeljah v gledališče, se bo treba odvaditi. Vzroki za nezanimanje pa so verjetno drugi. Kadar gre za gledališka gostovanja iz Slovenije, vedno spet slišimo vprašanje, če bodo iz Slovenije prišli s predstavo, ki bo „ta prava za nas“, ki bo za „našo“ publiko (če bodo vsi vse razumeli, če ne bo pretežka ali preveč moderna idr.). Tako npr. o produkcijah Mladinskega gledališča iz Ljubljane večkrat slišim mnenje, da gre za izredno moderne predstave, ki niso za vsakogar. Takih predsodkov pa je še in še.

Zadnja predstava v sredo v Felsen-theatru je pokazala povsem drugačen gledališki stil, in sicer izredno očarljivo koreografsko gledališče, ki drame ne gradi na osnovi besedila, pač pa na telesnem izrazu.

Če so že predsodki, da ti- sto, česar ne poznamo, tudi ni zanimivo, tako močno razširjeni, bo pač treba nekoliko več gledališke vzgoje in manj godrnjanja o tem „kaj je za nas in kaj ni za nas“. Tudi v ljubiteljskih gledaliških produkcijah med koroškimi Slovenci se hvalabogu ni uveljavil samo en gledališki stil, pač pa prav v zadnjem času postaja gledališko ustvarjanje vedno bolj pisano: od klasičnega epskega preko Ikarusovega koreografskega teatra do kabareja se razteza paleta gledaliških programov med koroškimi Slovenci. Praviloma je to povezano z različnimi režijskimi koncepti, torej je gledališka predstava v glavnem odvisna od režiserja. In to je seveda pozitivno, saj imajo različni režiserji različne poglede na gledališko ustvarjanje. Pri nas smo šele na začetku, verjetno smo v preteklosti bili nekoliko preveč zaverovani v „edino dobro“ režijo in „edinega dobrega“ režiserja, ki si ga je prisvojilo to ali ono prosvetno društvo oz. ta ali ona kulturna organizacija. Če torej počasi le dobivamo „okus“ za pestrost gledališkega ustvarjanja, pa bo treba v bodoče le nekoliko bolj izkoristiti tako priložnost, kakršna je bila zadnja sredo v Felsen-theatru. Očarljiva koreodrama iz Ljubljane je navdušila pretežno nemškogovorečo publiko, dokaz več, kakor dober je lahko slovenski teater.

Janko Malle

V zadnji številki Slovenskega vestnika se je zgodila ne- ljuba napaka s telefonsko številko:

Vsi, ki se zanimajo za jezikovne tečaje v Portorožu, katere organizira klub „Tre popoli“, naj pokličejo po telefonu gospo Gerdo Diwald, Emil-Hözlweg 4, A-9073 Viktring/Vetrinj, tel. 0463/292103, od 8.00 do 10.00 dopoldne!

Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ in KIS

vabita na

POKUŠNJO MOŠTA

v nedeljo, 6. junija 1993
pri Pušniku v Ločah

Na tej prireditvi bo ocenjen in nagrajen najboljši mošt naših kmetov, nato pa ga bodo lahko pokusili tudi obiskovalci. Vabimo kmete in druge proizvajalce, da oddajo 2 steklenici po 1 liter mošta za pokušno. Prvo steklenico za oceno komisije, drugo pa za pokušno.

Steklenice naj nosijo sledeče oznake:

1. ime in priimek
2. domače ime
3. naslov, tel. številka

Prosimo, da mošt oddate v čistih in dobro zaprtih steklenicah (2 x po 1 liter) do 28. maja v uradu KIS, pri Tratniku v Ledincih ali pri Pušniku v Ločah.

Komisija bo ocenila vaš mošt po kategorijah: izvrsten, dober, ustrezen, neustrezen, ne odgovarjajoč.

Spored: ob 13.00 strokovno predavanje o proizvodnji mošta, ob 14.00 podelitev nagrad in diplom za najboljši mošt po oceni komisije, nato pokušnja mošta.

Zabavni program, domača zabavna glasba.

Navdušujoč „Vklenjeni Prometej“

Prva predstava antične drame na Koroškem

Vklenjeni Prometej, kaznovan, ker je pomagal človeštvu

Društvo za razvoj samostojnega gledališča na Koroškem oz. njegov Teatr Trotamora se je v petek zvečer v šentjacobski farni dvorani predstavilo s svojo prvo predstavo in hkrati prvič na Koroškem v slovenskem gledališču zaigralo antično dramo sploh, in to delo starogrškega dramatika Ajshila Vklenjeni Prometej.

Izbira dramskega dela je precej ambiciozna in tudi drzna, saj predstava starogrških dramatikov Sofokleja, Evripida in Ajshila poredkoma zaidejo celo na odre poklicnih gledališč. Poleg tega ima grška drama določene zakonitosti, ki običajno zahtevajo velik oder, dokaj zahtevno sceno in večjo število igralcev. Vsi ti pogoji zbujejo gledalcu nekoliko pomislekov pred ogledom predstave.

Razumeti grško dramo pa pomeni poznati poleg grškega gledališča tudi grško mitologijo, odnose v moštvu bogov, etiko teh odnosov in družbene odnose v tedanji grški družbi.

Drama Vklenjeni Prometej, del Ajshilove dramske trilogije

Dramatičnost

o Prometeju, božjem sinu in velikem dobrotniku človeštva, je v prevodu Kajetana Gantarja prvič izšla šele leta 1962 v Mariboru, v Sloveniji pa je bila uprizorjena šele dvakrat.

Na srečo šentjacobsko predstavo spremlja bogat gledališki list, ki pozornemu gledalcu ustrezno pojasni skoraj vse neznanke ob predstavi. Seveda bi ga bilo prav prebrati že pred ogledom predstave.

Tudi brez globljega poznavanja vsebine, grške mitologije in drame pa je predstava pravi užitek. Režiser Marjan Sticker jo je gradil na močnih efektihi. Klasično postavitev dogajanja je z odra prenesel v dvorano in na balkon. Tako je tudi višinsko ločil nebo od zemlje. Gledalci na odru sedijo kot v grškem amfiteatru, le premalo prostora je. Zelo je razgibal klasični grški zbor pripovedovalcev, ki ga sestavljajo Okeanide, hčere Okeanosa, svetovne reke.

Zeus, grški bog nad bogovi, je dal Prometeja, ker je ponesel ogenj med človeštvo, ukleniti in ga privezati na skalo v Kavkazu. Nadenj je poslal krvavordečega orla s pasjo glavo, ki mu izkljuje jetra, ki pa mu čez noč spet zrastejo. Vse muke Prometeja ne uklonijo.

Zbor Okeanid spremlja dogajanje

Odgovori z verzom: „To vedi, nikdar svojega trpljenja zamenjal ne bi s tvojim hlapčevanjem.“ Ali kot je skoraj 1900 let pozneje zapisal Prešeren: „Manj strašna noč je v temne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnovi.“

Boga Zeusa je režiser oblekel v sedanje oblačilo in mu natknil temna očala. S tem ga je posodobil in ustvaril možno asociacijo na tirane iz bližnje preteklosti ali sedanjosti. V roke mu je dal moderno orožje, pištolo in ga tako počlovečil in celo poživil. Kovač Hefajst izdelal lepo Pandoro za Zeusovo meseno naslado – spet počlovečenje.

Zeus nasprotni lik je edina zemljanka Io, ki v svojem trpljenju kliče po zveličanju.

Vklenjeni Prometej je veličastna drama upora proti tiraniji z močnim etičnim podarkom, veljavna za tedanji in sedanji čas, torej večna.

Prometeja odlično igra režiser Marjan Sticker, na visoki mrežni stol ga prikleneta Moč in Sila (Marko Ferm in Tonej Isopp), krvavordeči orol je Martina Kanžian, Hermes Martin Moschitz. Nesrečno zemljanko Io odlično v gibu in besedi upodobi Marjeta Leskovšek. Vse te vloge so tudi telesno zelo naporne. Ostale, manj zahtevne vloge igrajo Mirko Lepuschitz, Janko Zwitter, Čarlej Krautzer, Hannes Gröblacher in titani, člani jesiške godbe na pihala. Zelo pomembno vlogo igra tudi Rozka Tratar kot Temis, ki s svojim petjem daje ton zboru Okeanid, dijakinjam šole za gospodarske poklice iz Šentpetra.

Sceno je smotrno zasnoval Tonej Reichman, kostumografka je Gordana Gašperin, glasba je delo Gregorja Strniše, k lepemu jeziku in izgovorjavi je pripomogla Ana Mlakarjeva, luč oblikuje Miha Dolinšek.

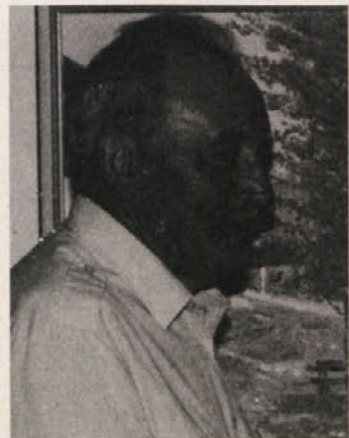
V priprave je bilo vključenih še precej sodelavcev, za tehnično izvedbo pa je v največji meri skrbel Tonej Sticker.

Gledalci so primerno predstavo Vklenjenega Prometeja pozdravili z dolgim aplavzom. Skoraj ni bilo občutka, da izpovednosti ne bi doumeli. Je tako močno, da v vsakem lahko zapusti vtis, ta pa ni treba, da je pri vseh enak!

Jože Rovšek

Sima Pavel – 70-letnik

Prejšnji teden je v krogu družine in sorodnikov obhajal 70. življenski jubilej znani narodni delavec Pavel Sima, v mlajših letih znan kot Kobanov Pavel, sedaj pa Lebnov iz Pulpač.

Slavljenec izhaja iz znane Kobanove družine iz Deščic, kjer je po vojni potekalo živahno narodno življenje. Pred 40 leti se je priženil k Lebnu v Pulpače, kjer je z ženo Micijo in pozneje ob pomoči pridnih otrok iz opustošene Lebnovine (domaćija pogorela) ustvaril lepo, novo, napredno urejeno kmetijo, na kateri sedaj gospo-

dari sin Šorš z ženo Gitko. Čeprav je že v letih, je Pavel še vedno aktiven v narodnem gibanju domačega kraja, saj podpira vsako dejavnost, ki je v korist naši narodni skupnosti.

Na slovesnosti na domu v Pulpačah sta ga med drugimi obiskala, čestitala in izročila darila tudi predstavnika Koroške kmetijske zbornice dr. Franc Gröblacher in Južnokoroških kmetov zbornični svetnik Janko Zwitter. Oba sta se tudi vključila v slavnostno razpoloženje. Tako je Hofov Franci, tako pravijo dr. Gröblacherju domačini, pridno nategoval meh in iz njega izvajal vesele, poskočne melodije; Janko Zwitter pa je skupno z ženo in sinovoma presenečal z lepo ubranim petjem. Za presenečenje pa je poskrbel še osemletni vnuk harmonikaš Niko z lepo zaigranimi melodijami. Skratka, jubiljena slovesnost ni bil samo družabni, marveč tudi pravi kulturni užitek.

Naslednjega dne pa so slavljenca obiskali tudi pevci zbora Mojcey in se s slavljenčevu družino veselili in peli do jutranjih ur. Ker pa je imel sin

Šorš tudi 39. rojstni dan in je tudi pevec oz. član zbora, je bil seveda tudi on deležen številnih čestitk.

Pavliju Simi ob njegovem prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi bil čil in zdrav in še naprej prizadeven za splošno korist.

Po Celovcu

Visokošolska izobraževalna ustanova v Celovcu VHS (Ljudska univerza) Klagenfurt išče nove poti za uresničitev svoje naloge in je povabila v petek, 14. maja, na literarni pohod. Glavna nosilca poskusnega programa sta bila akademika s celovške univerze, dr. Klaus Amann in dr. Hubert Lengauer, ki sta pripravila zanimivo zbirko tekstov, ki se nanašajo na mesto in njegovo kulturno zgodovino. Kljub popolni novosti takih akcij in negotovosti o uspehu se je nabralo lepo število radovednežev in pod strokovnim vodstvom ubralo pot po Celovcu. Na poti je bilo dvanajst postaj, na katerih sta docenta z univerze prebrala ustrezne tekste in zvrstila so se zanimiva obdobja koroške zgodovine, ki se izražata v literaturi. Precej je bilo slišati o politiki tistega časa in odnosu do takratne oblasti. Tu smo slišali Korošci in tuji govoriti o „koroški duši“, v sedemdesetih letih o sovraštvu Korošcev do drugačnih – židov, ciganov, toplih bratov in Slovencev, in sto let prej, da je „Celovec čisto nemško mesto, ampak že pred vrati postaja jezik težak in spravlja samo še slovenske glasove iz sebe“. Predvsem pa nastopijo Fr. Perkonig in Lobisser na eni strani („Nemčija, naša zibelka...“ ter G. Zernatto in Ingeborg Bachmann na drugi strani („osvobodilno delo našega firerja“) in pokažejo vso razcepljenost koroškega glavnega mesta.

Kot zaključek je bral Jani Oswald iz svojih pesniških zbirk (žal bolj nemško kot slovensko, večinoma pa razvedrilno dvojezično) in dve izbrani založbi – Drava in Alekto – sta predstavili svojo založniško dejavnost. Kaj zmorejo majhne založbe in kakšne težave jih spremljajo, ali je Koroška oziroma Celovec literarno zaostalo področje, kako se uveljavlja manjšina (provinca) v velikem kulturnem prostoru – to so bile teme pri kratki, a jedrnatih diskusiji, ki sta jo vodila dr. Helga Mračnikar in Stefan Zefferer. Dobra zamisel, ki zasluži gotovo večjo pozornost, tudi s slovenske strani.

A. A.

Umrli župnik Franc Jančar

Danes, 19. maja, bo ob treh popoldne v Slovenjem Plajberku pogreb župnika Franca Jančarja. Pokojni župnik je skoraj 40 let bil dušni pastir pod Vrtačo in poleg tega upravljal tudi brojansko faro.

Rajni se je rodil 9. 3. 1917 v Negovi na Štajerskem. Ker je bil zelo nadarjen, so ga kljub skromnim razmeram poslali v šole. Po gimnaziji je vstopil v mariborsko semenišče, a je zaradi vojnih in zasedbenih razmer na Štajerskem skupno z drugimi bogoslovci bil prisiljen nadaljevati bogoslovne študije v Ljubljani. Vojna vihra in politični razvoj mu nista prizanesla in je nekajkrat le za las ušel smrti. Junija 1944 je bil v Ljubljani posvečen za duhovnika in je nato pomagal v župnijah iz okolice. Maja 1945 je nastopil bridko pot begunstva in bil najprej v taborišču v Lienzu. Od tam je po posredovanju žihpoljskega župnika in dekana Krista Koširja prišel v Sele za kaplana. Franc Jančar je nato kaplanoval še v Šmihelu in Pliberku ter bil nekaj časa župni upravitelj v Žvabeku. 1. avgusta 1953 je prišel v Slovenijo Plajberk, kjer je

župnik Franc Jančar

ostal do svoje smrti. Umrli je v soboto, 15. 5. 1993.

Franc Jančar je bil zgleden duhovnik, velik narodnjak in socialno čuteč človek. Povsod, kjer je bil, je s svojim odprtim značajem deloval pravno. Osebnih koristi ni iskal, pač pa je pomagal povsod, kjer je le mogel. Bil je znan kot osebnost, ki je iskala pogovor, diskusijo, vnete razprave in njegovi sogovorniki so ga cenili prav zato, ker je pustil obveljati tudi drugačna mnenja.

Naj župnik Franc Jančar mirno počiva pod Vrtačo, sožalje pa velja posebno kuharici Cilki, ki ga je nad 40 let spremljala širom po Koroški, ter Plajberžanom in Brojanom.

F.W.

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Težave z zanikanjem

Komentar, ki smo ga pretresali v zadnji številki SV, pa ima še posebno jezikovno poslastico, škoda da ni užitna: „Oba pa se nista udeležila svetovnega poklona judovskim žrtvam nacionalsocializma.“ in še enkrat: „in oba politika nimata zadosti korajže, da se...podasta na pot v ZDA“.

Števniki „oba“ poudarja dvojnost: Oba sem vaju videl v češnji. Ne samo enega, kakor bi bilo tudi mogoče. Če mi ni do tega, da bi dvojnost poudaril, rečem samo: Videl sem vaju v češnji. Komentarator v gornjih dveh primerih ta števniki „oba“ upravičeno uporablja, saj hoče poudariti, da sta ga pokidala o b a predsednika, nemški Weizsäcker i n avstrijski Klestil, da se nista udeležila svetovnega poklona judovskim žrtvam, vendar nima dovolj razvitega čuta za z a n i k o v a n j e tega števnikarja. Naj se poslužim najprej preprostejšega stavka in vprašam, kaj pomeni npr. stavek: Oba nista brez napak. Posvetilo se mi bo, če stavek obrnem: Nista oba brez napak, to torej pomeni: „samo eden je brez napak“. Če pa hočem povedati, da sta res oba brez napak, moram narediti drugačen stavek z zanikanjem nedoločnim zaimkom: N o b e d e n i m a n a p a k .

Tako torej: če pravi komentar „Oba se nista udeležila svetovnega poklona judovskim žrtvam nacionalsocializma“, to pomeni, da se jim je l e e d e n poklonil. In če pravi, da „oba politika nimata zadosti korajže, da se navkljub rjavemu plevlu in prav zaradi njega podasta na pot v ZDA“, to pomeni, da ima samo eden od njiju zadosti takšne korajže!

Kako tedaj rešiti to jezikovno uganko, ki v resnici ni uganka? Tako kakor zgoraj – z zanikanjem: „Weizsäckerjeva antifasiistična miselnost je prav tako nesporna kakor (ne kot) Klestilova nobeden pa se ni udeležil svetovnega poklona judovskim žrtvam“. In v drugem stavku prav tako: „N o b e d e n o d n j i j u (od obeh politikov) nima dovolj poguma...“

No, za zaključek tega pretresa nam ostane še nečedni „se podasta na pot v ZDA“, nečedni ne zaradi Amerike, ampak zaradi glagola „podati“. „Podaj mi še enkrat roko“, pravi ljudska pesem čisto pravilno za nemški „reich mir die Hand“. Tudi snopje smo včasih podajali pri skladanju v kozolet. A že za kako obleko pravimo lepše, da kaki ženski pristoji, kaki drugi pa ne – namesto da „se ji poda“. Tudi v nevarnost se podati je mogoče, na pot pa ne! Namesto tega pravimo preprosto: i t i a l i o d p r a v i t i s e .

Medkulturna vzgoja v vrtcih prostora Alpe-Jadran

Prireditve v okviru akcije Zveznega ministrstva za pouk in umetnost „Avstrija-Evropa. Stari predsodki – nove strukture.“

22. maj, 15.00

DELOVNI POSVET – društvena dvorana nad posojilnico

23. maj, 14.00

SREČANJE OTROK TREH DEŽEL – Pokaži, kaj znaš! z otroškimi praznovanjem v ljudski šoli Škofiče

Spored:

Sobota, 22. maj (društvena dvorana nad posojilnico) 15.00

Mag. Irena Verdel, psihologinja v Celovcu: „Jezikovna socializacija v predšolski starosti“;

Simona Rovšek, vodja dvojezičnega otroškega vrtca Škofiče: „Didaktika dvojezične vzgoje v praksi – izkušnje“;

Martha Stelzer, deželna inšpektorica za otroške vrtce na Koroškem: „Prednosti dvojezične vzgoje v otroških vrtcih“;

Franc Kukovica, predsednik Strokovnega združenja pedagoških delavcev na Koroškem: „Kako motiviramo starše za prijave otrok k dvojezičnemu pouku?“

17.00 Odmor

17.30

Živa Gruden, ravnateljica Zavoda za slovensko izobraževanje v Špetru (Benečija, Italija): „Model dvojezične predšolske vzgoje v Benečiji“;

Jana Kolarič, pedagoška svetovalka za predšolske ustanove v Pomurju (Slovenija): „Pogoji in vloga staršev pri uveljavljanju dvojezične vzgoje v Pomurju“

20.00: Bife: Škofiška kulinarika iz domače kmečke kuhinje

Vsa predavanja in diskusijski prispevki bodo simultano prevajani v nemščino in slovenščino.

Nedelja, 23. maj (Ljudska šola Škofiče)

14.00: Pokaži, kaj znaš! Otroci iz treh dežel pojejo, igrajo, plešejo, rišejo in recitirajo v štirih jezikih.

Sodelujejo: Otroci iz dvojezičnih vrtcev iz Italije in Slovenije, Kindervolkstanzgruppe Seeboden am Millstättersee, otroci ljudske šole Škofiče, Glasbena šola iz Škofič, otroci dvojezičnega otroškega vrtca Škofiče, otroška plesna skupina iz Škofič (baletna šola „Maxim“)

15.30 Otroško praznovanje z igrami na parkirišču in igrišču pred ljusko šolo

Za jed in pijačo je preskrbljeno.

Prireditelja: Slovensko prosvetno društvo Edinost v Škofičah in Slovenska prosvetna zveza

Slovenski znanstveni inštitut

razpisuje delovno mesto

sekretarke/ sekretarja

Pogoja: znanje slovenščine in nemščine, osnovno znanje računalniške obdelave tekstov (WP 5.1).

Pismene prijave: SZI, Villacherstr. 1b, 9020 Celovec

OBZORNIK

Referendum bosanskih srbov uspel

PALE PRI SARAJEVU. Potem ko so bosanski Srbi zavrnilo sodelovanje na Miloševićem vsesrbskem parlamentu pretekli petek v znamenitem Sava-centru v Beogradu, s katerim je hotel z glasovanjem prisiliti bosanske Srbe, naj pristanejo na Vance-Ownov načrt razdelitve BiH na province in s tem na razrešitev bosanske krize, so v soboto in nedeljo izvedli referendum o tem za Srbe nesprijemljivem načrtu. Srbsko prebivalstvo v Bosni in Hercegovini je odgovarjalo na dve vprašanji: 1. Se strinjate z Vance-Ownovim načrtom o razdelitvi BiH? in 2. Ste za samostojno srbsko republiko v BiH?

Iz poročil s Pal, glavnega mesta Bosanske republike srbske, je bil odziv volilcev zelo dober (preko 75%), rezultati glasovanja pa zavračajo pristanek za mi-

rovni načrt. Tak izid je bilo tudi pričakovati, saj ga je napovedal že njihov vodja Radovan Karadžić in s tem prebivalstvu sugeriral, kako naj glasujejo. Karadžić je ob tem tudi pohitel z zahtevo po reviziji spornega načrta, ki naj jo pripravijo Rusi (omenjal je celo Gorbačova) ruski zunanji minister Kozijev pa je na njegov predlog baje že pristal. Kako se bodo pri tem ravnali Združeni narodi oz. Varnostni svet, ZDA in evropska dvanajsternica, je seveda vprašljivo. Trenutno referendumu še odrekajo legitimnost, ker da je bil izveden v izrednih pogojih in brez mednarodnih opazovalcev, v svoji neobgljenosti in neizhodnosti krize pa se lahko kaj hitro zgodi, da bodo prisluhnili „volji ljudstva“ in pristajali na srbske zahteve in pogoje, seveda spet na škodo bosanskih Muslimanov.

Hrvati in Srbi razdeljujejo BiH

MOSTAR. V tem glavnem mestu Hercegovine že dva tedna divjajo srditi boji med hrvaško vojsko (HVO) in muslimanskimi silami. Po izjavi nemškega zunanjega ministra Klausea Kinkla, ki je v petek, 14. maja obiskal Zagreb, obstajajo jasni dokazi, da je v boje na hrvaški strani vpletena tudi regularna hrvaška vojska. Predsednik Tudjman to seveda zanika, ker se želi izogniti mednarodnemu pritisku, vendar že sestav orožja to potrjuje. Bosanski Hrvati namreč tolčejo tudi s težkim orožjem.

Najhujši spopadi so v Mostarju, ki je v hrvaških rokah, prav tam pa Hrvati po izjavah prič iz mirovnih sil Združenih narodov izvajajo tudi etnično čiščenje (berri: pobijajo in izganjajo Muslimane). Podobni spopadi potekajo tudi v severni Bosni, v Konjicu, Brčkem, prav tam, kjer se Srbi prizadevajo za razširitev koridorja. Podpis premirja med poveljniki obeh vojsk, generaloma Petkovićem in Halilovićem, je samo za kratek čas zmanjšal spopade, ni pa jih ustavil, v nedeljo pa so se spet razvneli z vso silovitostjo.

Pri tem je zanimivo, da sta prav v nedeljo podpisala dogovor o prekinitvi spopadov poveljniki srbske vojske v BiH general Mladić in hrvaški general Petković. Sočasnost premirja med bosanskimi Srbi in Hrvati in hrvaško ofenzivo proti Muslimanom pa ni slučajnost, oboji so že večkrat ustavili ali zmanjšali medsebojno vojskovanje zato, da je ena od obeh strani lažje udarila po Muslimanih.

Da se Srbi in Hrvati na skrivnem dogovarjajo, je že javna tajnost. Pa ne samo tisti v Bosni, tajni pogovori o razdelitvi Bosne potekajo tudi na meddržavni ravni. V ta namen sta se na srečanju v Atenah posebej sestala tudi predsednika Tudjman in Milošević, vse skupaj pa po vsej verjetnosti poteka že od tajnega sestanka med njima pred dvema letoma v Karadžićevem. Strategija dogovarjanja naj bi bila v tem, da bi hrvaška prepuštila Srbiji del zasedene vzhodne Slavonije, kninski Krajini dovolila vsaj avtonomijo, v zamenjavo pa bi priključila Hercegovino in večji del Bosne.

Iliescu v vlogi mirovnega posrednika

LJUBLJANA, ZAGREB, BEOGRAD. Čeprav Romunija dosledno izvaja sankcije Združenih narodov proti Srbiji, pa je edina država, ki s Srbijo ni v sporu, je v Ljubljani ob uradnem obisku v Sloveniji izjavil romunski predsednik Ion Iliescu. Potem ko se je pogovarjal s slovenskim predsednikom Milanom Kučanom in drugimi najvišjimi slovenskimi političnimi in gospodarskimi predstavniki, se je hotel srečati tudi z bosanskoher-

cegovskim predsednikom Alijo Izetbegovićem, ki pa zaradi razmer v BiH ni mogel pripotovati v Ljubljano. V ponedeljek je Iliescu odpotoval na razgovor s Tudjmanom na Hrvaško, na poti domov pa se je ustavil še v Beogradu pri srbskem predsedniku Slobodanu Miloševiću. Po njegovih izjavah v Ljubljani, da je nujno treba ustaviti vojno v BiH, je očitno, da so bili njegovi pogovori po obisku Slovenije posredniške narave.

Janša zamenjal Pučnika

Na kongresu Socialdemokratske stranke Slovenije preteklo soboto v Slovenskih Konjicah je Janez Janša, slovenski obrambni minister, na čelu stranke zamenjal dosedanega predsednika dr. Jožeta Pučnika. Stranka, pred tremi leti ob prvih večstrankarskih volitvah jedro Demosa, se je na letošnjih volitvah zelo slabo odrezala in je prišla v parlament tako rekoč skozi zadnja vrata po delitvi preostanka glasov. Na ta način je kot predstavnik strank v vladni koaliciji

zasedel ponovno mesto obrambnega ministra tudi sedanji predsednik Janša, prej član Ruplove demokratske stranke, ki pa je ob razkolu le-te v Demokrate in narodne demokrate predsedal v Pučnikovo socialno demokracijo. Od novega predsednika je pričakovati bolj ambiciozno vodenje stranke z željo po vodstveni vlogi v koaliciji sredinskih strank, kar pa mu bo težko uspelo, saj so socialisti prav prejšnji teden zavrnilo združitve s socialdemokrati zaradi njihove želje po dominantni vlogi.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sobota, 19. 5. 19.00	v farni cerkvi v Štebnju pri Beljaku	„Shalom – mir – Friede“ koncert duhovnih pesmi; nastopa mladinska skupina pod vodstvom Anice Lesjak-Ressman	Mladinska skupina
Sreda, 19. 5. 20.30	v farni dvorani v Šentjakobu	Aischylov Vklenjeni Prometej Število sedežev je omejeno, zato prosimo za rezervacijo vstopnic: dopoldan 0 42 53/360; popoldan 0 42 53/344.	Društvo za razvoj samostojnega gledališča na Koroškem
Četrtek, 20. 5. 20.30	v farni dvorani v Šentjakobu	Aischylov Vklenjeni Prometej Število sedežev je omejeno, zato prosimo za rezervacijo vstopnic: dopoldan 0 42 53/360; popoldan 0 42 53/344.	Društvo za razvoj samostojnega gledališča na Koroškem
Četrtek, 20. 5. 20.00	ljudska šola v Žitari vasi	„Vigredni koncert“ nast.: MePZ SPD „Srce“, Sestre Potočnik iz Črne, Moški kvartet iz Grabštajna in MoPZ SPD „Trta“	SPD „Trta“
Četrtek, 20. 5. 20.00	v farni cerkvi v Ločah	Marijino petje; nastopajo: Radiški fantje, Gurktaler Viergesang, cerkveni zbor Loče, MoPZ „Jepa-Baško jezero“	SPD „Jepa Baško-jezero“
Četrtek, 20. 5. 10.30	pri farovžu na Ziljski Bistrici	Otroški dan	Katoliška mladina
Petek, 21. 5. 20.30	v farni dvorani v Šentjakobu	Aischylov: Vklenjeni Prometej Število sedežev je omejeno, zato prosimo za rezervacijo vstopnic: dopoldan 0 42 53/360; popoldan 0 42 53/344.	Društvo za razvoj samostojnega gledališča na Koroškem
Sobota, 22. 5. 20.00	v farni dvorani v Pilberku	Jean Jacques Bricaire: Lažnivka; premiera komedije	SPD „Edinost“ – Oder 73
Sobota, 22. 5. 14.30	pri Cingelcu na Trati pri Borovljah	Deželno zborovanje Enotne liste (EL)	EL
Sobota, 22. 5. 19.00	v farni dvorani v Šentlenu pri Sedmih studencih	„Shalom – mir – Friede“ koncert duhovnih pesmi; nastopa mladinska skupina pod vodstvom Anice-Lesjak Ressimann	Mladinska skupina
Sobota, 22. 5. 20.00	v farni dvorani v Dobri vasi	Reke mojega življenja – večernice v čast škofu A. M. Slomšku; nastopa MePZ „Jakob Petelin Gallus“, recitacije Tone Kuntner	SPD „Srce“ in KKZ
Sobota, 22. 5. 19.30	v farnem domu v Selah	Zimska pravljica (Darka Čeh), lutkovna igrlica, nastopa SKUPINA „Mi smo mi“ iz Celovca	KPD „Planina“
Sobota, 22. 5. 18.00	Galerija Gorše v Svečah	Srečanje v maju	SPD „Kočna“
Sobota, 22. 5. 19.00	pri Culehnerjevi kapelici v Zg. Rutah	Marijino petje nastopajo Radiški fantje	SPD „Radiše“
22. in 23. 5. 15.00 oz. 14.00	v društveni sobi oz. lj. šoli v Škofičah	Avstrija-Evropa. Stari predsodki – nove strukture	SPZ SPD „Edinost“
Nedelja, 23. 5. 15.00	v farni dvorani v Pilberku	J. Jacques Bricaire: Lažnivka ponovitev komedije	SPD „Edinost“
Nedelja, 23. 5. 14.30	v avli lj. šole v Globasnici	Jubilejna prireditev ob 90-letnici Slov. kult. društva; sod.: Vinschgerchor iz Južne Tirolske, Oktet Vrtnica (Slov.) MoPZ „Franc Leder-Lesljičjak“ MePZ „Peca“, otr. zbor SKD „Globasnica“, folklorna skupina SKD „Globasnica“	SKD „Globasnica“
Nedelja, 23. 5. 14.30	v ljudski šoli v Kotmari vasi	Srečanje sosednjih zborov sod.: MePZ in otr. zbor SPD „Gorjanci“, mladinski zbor vetrinjske gimnazije, MoPZ „Vaščani pojo“, MePZ iz Sel, Šentanelski pavri iz Raven, Rauschelesequintett	SPD „Gorjanci“
Torek, 25. 5. 19.00	v Evropski hiši v Celovcu Reitschulg. 4	Otvoritev razstave del Gorana Horvata	
Sreda, 26. 5. 20.30	v Mladinskem domu Mikschallee 4 v Celovcu	Sonce nima hlačk – aber jeder Lump sein Dach – Coreodrama; Ponovitvi v četrtek, 27. 5. ob 8.00 zjutraj za dvojezični trgovsko akademijo in ob 11.30 za višje razrede Slovenske gimnazije	SPZ

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 19. 5. Glasbena sredo
Večerna 21.05 – 22.00 Viški violinske glasbe: Beethoven/Drabosnjakovo leto

Četrtek, 20. 5.
6.30– 7.00 Praznična (P. Zunder)
18.10–18.30 Praznična (P. Zunder)

Petek, 21. 5. Narodopisna (Dr. A. Feinig)

Sobota, 22. 5. Od pesmi do pesmi – Od srca do srca

Nedelja, 23. 5.
6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (žpk. Peter Sticker)
18.10–18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 24. 5. Enotna lista: Posprava po deželnem zborovanju

Torek, 25. 5. Partnerski magazin

Prva letošnja „Slovenija“

Prva letošnja številka štiri-mesečnika Slovenija, ki ga Slovenska izseljenska matica v angleščini izdaja za domovinsko bližnje in tudi za že bolj oddaljene rojake po svetu, je polna prelepih še vedno jesensko zimskih barv, čeprav ji v podnaslovu na platnicah piše Pomlad 1993, 1/VII – nastajala je pač v zimskem obdobju. Zavzeti sodelavci glasila pa bralcem zares ponujajo razkošen spomladanski šopek branja, za katerega zanesljivo lahko pričakujemo, da bo pri marsikom utrdil vezi z nekdanjimi domačimi kraji. Kako zelo si izseljenci želijo prav tega, kažejo z neverjetnim odzivom v pismih, namenjenih Janezu Kebru oz. njegovi razpravi o izvoru slovenskih priimkov, objavljeni v lanskem letniku. Toliko jih je, ki si želijo, da jim ta znanstvenik pojasni še prav njihov ali njihovih daljnih sorodnikov priimek, da jim naj zares nemudoma prične odgovarjati na takšna vprašanja. Uredništvo bo s tem naredilo izredno koristno jezikoslovno in domoljubno delo, enako dobrodošla pa bi bila razlaga tudi drugih lastnih imen – rek, gora, krajev že zaradi dejstva, da segajo daleč preko meja današnjega slovenskega naseljenega ozemlja.

Sicer pa je večina te številke namenjena Dolenjski in Posavju, kot je bila prejšnja Koroški. Za uvod je tu prispevek Marka Koščaka o dolenjskih turističnih načrtih, zlasti v zvezi s Su-

ho Krajino in z Malo vasjo pri Dobrniču, rojstnim krajem slovensko-ameriškega misijonarja Friderika Baraga, kjer se že pripravljajo na 200-letnico škofovega rojstva (Mala vas, 27. junij 1797). Turizmu v Posavju pa so namenjeni prispevki Vilka Pavliča, Tine Savnikove in Martina Šoška.

Zelo veliko ponuja ta številka Slovenije ljubiteljem kulturne zgodovine našega prostora. Tomaž Teropšič nam jo v prispevku Zgodba o treh mestih opiše za Sevnico, Krško in Brežice, približno na enak način pa nam Tomo Štefe v nizu, namenjenem najstarejšim slovenskim mestom, predstavi Kostanjevico, ki je mesto postala že leta 1952, vsa ta stoletja pa z manj kot 800 prebivalci ostaja tudi najmanjše mesto Slovenije.

Nekaj preostalih prispevkov posega v širši slovenski prostor. Davorin Vuga se podrobneje posveča letošnji 300-letnici smrti Janeza V. Valvasorja in velikemu pomenu njegove Slave vojvodine Kranjske. Za najnovejšo slovensko zgodovino – nekako od železne zavese do osamosvojitve – pa je tu zelo dobrodošla razprava Vladimirja Klemenčiča in Rada Genoria Slovenija in proces evropske integracije. Tu pa sta še dva narodopisna prispevka: Polona Šega nas seznanja s petstoletno zgodovino krošnjarstva, zlasti kočevskega in ribniškega, Boris Kuhar pa z jurjevanjem kot s splošnoslovens-

Pod soncem vsi enaki?

V sredo, 26. 5. 1993, ob 20.30 uri, se bo v Mladinskem domu na premieri „Sonce nima hlačk – aber jeder Lump sein Dach“ predstavila skupina ProfidilletantInnen.

Besedilo oziroma libreto je napisala pisateljica Neža Maurer, režijo je prevzel Zdravko Haderlap, glasbo skomponiral Hanzi Kežar, sceno pripravila Barbara Auersperg, luč načrtoval Hermann Grubelnik, mentorica nastopajoče skupine pa je Meda Kavčič, vzgojiteljica v Mladinskem domu.

„Osnovna zgodba tokrat spremlja bratca in sestrico pri moreči vsakdanjosti doma; potem v šoli, kjer otroci doživljajo še očitnejše oblike neena-

kovrednosti. Kadar je najtežje, vsakič posežejo vmes pravilna bitja: v izsanjanem svetu se otroci naučijo radosti in moči. Potrošniška družba (na katero se odrasli zgovarjamo ob vseh smiselnih ali nesmiselnih pehanjih za dobrinami) odloži otroka dobesedno na odpad. Zavržena otroka napade vojska – iz televizorja (ki v resnici uničuje duševne in telesne moči vsega razvitega sveta; nerazvite uničuje lakota). Vojaki planejo v njuno igro in pomen drajo otroški svet z igračami vred... A spet se bratec in sestrica rešita – in rešijo se tudi gledalci v upanje, ki je utopično, vendar je edina znosna resničnost.“ (Neža Maurer)

kim praznovanjem pomladi, danes ohranjenem le še v Beli Krajini in včasih znanem tudi ob Vrbskem ter Baškem jezeru.

Dva prispevka sta tako rekoč koroška. Sadni Sitar nam pod naslovom Od pesmi do fizikalnega zakona predstavi življenjsko pot in delo največjega slovenskega fizika Jožefa Stefana ob stoletnici njegove smrti (Glinje pri Borovljah 1835, Dunaj 1893). Lev Meniš obravnava zanimiv drobec iz zgodovine slovenske katoliške umetnosti – primerjavo Marijinega vnebovzetja na poslikavi iz sredine 15. stol. v vuzeniški župni cerkvi z oltarsko obdelavo iste vsebine dobrih dvesto let pozneje v cerkvi na Muljavi.

Prav na koncu najdemo še članek Mirka Juraka o delu akademika Janeza Stanonika, ki je v marsičem obogatil prav poznavanje slovensko-ameriških kulturnih vezi ter odlično (nepodpisano) predstavitev novih slovenskih znamk. In: vsi prevodi v angleščino so razveseljivo brezhibni.

Francšek Lasbaher

V Globasnici praznujejo

„Kar dedje naši so ljubili, to ljubimo tudi mi“ – s tem verzom Milke Hartmanove je predsednik Slovenskega kulturnega društva v Globasnici Luka Hudl pozdravil navzoče na slavnostnem občnem zboru.

Ta ljubezen je podlaga, zaradi katere je danes mogoče praznovati 90-letnico ustanovitve. Luka Hudl je opozoril na idealizem, ljubezen do kulture in slovenske besede društvenikov. Društvo je bilo za mnoge priložnost, da so lahko razvijali svojo ustvarjalnost. Občni zbor je soglasno sklenil, da podeli častno članstvo Petru Rareju, kateremu je uspelo skriti zapisnik društva pred nacisti, ter Pavlu Rožmanu, Ivaniki Konečnik, Ani Greiner, Matildi Božič, Neži Fračko, Janezu Zanklu, Janezu Writzu ter prijateljema društva slovenskemu ministru Ivu Bizjaku ter južnemu Tirolcu Hubertu Frasnelliju.

Slovenski vestnik čestita!

Gospodu **Hanziju Lesjaku** z Žihpolj za rojstni dan;
gospodu **Marku Čapelniku** iz Zgornjih Libuč za rojstni dan;
gospe **Zofi Lamprecht** iz Zelezne Kaple za rojstni dan;
Joznu Blažaju z Letine,
Ivanki Paulič iz Šmihela,
Zofki Močilnik z Bistrice,
Mariji Jenič z Letine in **Mariji Hudobnik** iz Nonče vasi za osebne praznike;
gospe **Mariji Koletnik** iz Pliberka za dvojni praznik;
gospe **Majdi Pičko** iz Velikovca za osebni praznik;
gospe **Lojzki Sticker** iz Šentpavla za rojstni dan;
Marti in Francu Metschina z Reke pri Šentjakobu za obletnico poroke, **Angeli Komar** iz Kazaz, **Gizeli Haudej** iz Prible vasi, **Zofiji Rutar** iz Lovank, **Ani Michelin** iz Škocijana, **Hanzeju Hoblu**

iz Nagelč, **Milanu Hoblu** iz Šentprimoža, **Ferdinandu Brežjaku** iz Žitare vasi in **Ani Wutej** iz Gluhega lesa za osebne praznike;
gospe **Zorki Weber** iz Šentjakoba za osebni praznik;
gospe **Hildi Michelin** iz Šentjakoba;
gospodu rektorju **Jožetu Kopeinigu** za rojstni dan;
gospe **Emmi Jenschatz** iz Podjune za rojstni dan;
gospodu **Erichu Čimžarju** iz Čahorč za rojstni dan;
gospe **Ivanki Štefanko** iz Podlibič pri Šmihelu za rojstni dan;
Primiju Mlečniku s Kota, **Leu Christianu** iz Grabna in **Mici Hribernik** s Šajde za rojstne dneve;
gospodu **Janezu Wolteju** za 90. rojstni dan;
gospodu **Šimeju Durniku** z Obirskega za 80. rojstni dan;
gospe **Johanni Petersinec** iz Hudega kraja pri Djekšah za 70. rojstni dan;
patru **Ivanu Matku** iz Tinj za 83. rojstni dan;
gospe **Zofiji Kelih** iz Podjune za rojstni dan;
gospodu **Rudiju Maku** z Obirskega za rojstni dan.

TRIBUNA BRALCEV

Spoštovani Jože Rovšek!

Zelo smo bili veseli in presenečeni, ko smo Vas lahko pozdravili ob našem jubilejnem koncertu 8. 5. na Pečnici. Še bolj pa nas je veselilo objektivno, vzpodbudno in primerno poročilo ter stvarna kritika v zadnji številki SV.

Majhna opomba – samo v informacijo, ki pa skoraj ni omembe vredna: Dvoglasnih pesmi je bilo „štiri“ od 26-ih, ne pa „bile so v glavnem dvoglasne...“.

Hvala Vam ter prisrčne pozdrave pošilja
mladina izpod Jepe

Zahvala

Prisrčno se zahvaljujem Zvezi koroških partizanov, ker sem se lahko udeležil potovanja po vzhodni Evropi. Bilo je prijetno doživetje. Posebna zahvala pa velja gospe Milki Kokot za odlično organizacijo, brezhibno vodstvo in pomoč.

Lepa hvala tudi gospe Milki Weiss za vso skrb, ki jo je imela z mano.

Vsem sopotnikom želim obilo zdravja in še veliko takih doživetij!

Tine Klemenčič/Sevnica

Prijave za jezikovne počitnice za otroke sprejema

Krščanska kulturna zveza,
tel. 0463/526243
fax 0463/502379

Iz ženskega vidika

Darilo za matere

piše Štefka Vavti

Materinski dan je sicer že mimo, vendar si bom dovolila izraziti še nekaj misli k temu prazniku. Nedavno tega sem pisala, katere vse odgovornosti se v naši družbi pripisujejo materam ženskam. Ker smo „odgovorne“ za srečo in nadaljno pot naših otrok, pa nam je družba (ali bolje: gospodarstvo) „podarila“ dan v letu, ki ga imenujemo „materinski dan“.

Druga nedelja v maju je posvečena vsem tistim, ki jih med letom radi potiskamo v ozadje, ko gre za pravice, v ospredje pa, ko gre za „krivdo“, če kaj ne teče tako, kakor bi moralo.

Ta dan se torej lahko veselimo, ko nam otroci zapojejo pesmico „iz srca“, ko nam podarijo kakšno darilce, ki so ga (v šoli ali v vrtcu) nabrkjali sami.

Starejši otroci pa že raje kupijo kakšno malenkost za denar, ki smo ga jim prej dale. Tudi prav! Veselile smo se iz srca, prisluhnille kakšni pesmici, zvečer pa nas je spet dohitel vsakdanjik: Kakor vsak drug dan nas sin tudi danes ozmerja, ker želimo, da se umije in si očisti zobe, hčerka nam vrže v obraz kakšno „neumno kozo!“ in tako dalje in tako naprej.

Tudi gospodarstvo izkorišča „materinski dan“ za svoje namene in v svojo blagajno. Že tedne pred tem praznikom nas reklama vabi, naj za mamo kupimo kakšno košaro za steklenice, kakšno kuhinjsko garnituro, ročni sesalnik za prah, likalnik ali pa tako ali drugačno posodo za kuhanje...

Spominjam se, kako presenečena je bila neka prijateljica, ko ji je mož po rojstvu prvega otroka – prej je bila zaposlena – kupil za materinski dan nov likalnik in ga ji podaril z besedami: „Da boš lažje likala!“ Medtem ko je prej od njega dobivala „osebna“ darila, kašen nakit ali pa obleko, jo je s tem darilom potisnil naravnost v vlogo gospodinje.

„Darilo je bilo sicer praktično, vendar ga nisem bila vesela,“ mi je dejala leto pozneje in se vprašala: „Radovedna sem, kaj si bo namislil letos?“

Ali bo sesalnik ali bo kavni servis za kavo? Ob vsem tem pa sem prepričana, da bi se marsikatera mati bolj kot darila veselila prijazne besede, ta pa naj bi bila samoumeven del vsakega novega dneva.

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/51430071.

Štisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojece 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

SV čestita koroškemu prvaku SAK!

Od nedelje dalje je SAK ponovno koroški nogometni prvak. S pričljivo zmago v nedelj-

SAK – Austria Celovec

danes ob 18.00

v Trnji vasi

ski tekmi so si slovenski nogometaši že drugič po vrsti pridobili naslov koroškega prvaka. Čeprav

Karin Blajs:

S časom se navadiš biti žena nogometaša

S Tončijem sem sedaj skupaj peto leto, za nogomet pa se zanimam prav tako dolgo. Šele ob njem sem spoznala nogomet, njegove pozitivne in negativne strani.

Rada gledam nogomet in če je le možno, spremljam Tončija tudi na tek-

manjka do konca prvenstva še 5 tekem, ima SAK že sedaj tolikšno prednost, da ga tudi teoretično ne more doseči nobeno moštvo več. Iskrene čestitke igralcem in trenerju dr. Ivanu Ramšaku ter vsem, ki so prispevali svoje k temu izrednemu uspehu.

Vsa pozornost pa že sedaj velja kvalifikacijskim tekmam za vstop v drugo avstrijsko zvezno ligo proti prvaku Štajerske in Zgornje Avstrije.

me.

Ali je res tako hudo biti žena nogometaša?

Gotovo to ni tako hudo. Je pa res, da moram sedaj, ko imava hčerko Bianco, ostati večkrat doma, ker se tekme za-

Dal dva gola za SAK: Lippusch

Posebno sedaj, ko sem še v karenčnem dopustu in s tem stalno doma, se zavedam, da sem večkrat bolj pusta in tečnarim, da je Tonči tako malo doma. Sicer pa moram reči, da on po treningih pride takoj domov. Če bi bilo drugače, tega gotovo ne

Če že skupaj „trpijo“, naj se še skupaj poveselejo. V primeru, da bi to prekorajilo meje, pa bi gotovo ugovarjala.

Tonči je eno leto igral tudi v Klopincu. Kako si se tam počutila?

Ko je še igral pri Klopincu, sem ga bolj redno spremljala na tekme, vendar z drugimi ženami tamkajšnjih nogometašev nisem imela kontak-

S Karin Blajs se je pogovarjala Eda Velik.

tov – razen z eno. To je pri SAK že drugače. Tu se tudi bolje razumem s „sotrpinkami“.

Tonči je dober igralec, pred golom pa ga zapusti sreča. Kako vidiš to ti?

Jasno je, da se on sam najbolj jezi in da je sam najbolj nesrečen, če pred golom ni tako uspešen. Jaz mu lahko pomagam le v tem, da mu govorim, naj bo bolj samozavesten. Sicer pa je važno, da dobro igra naprej, potem mu bodo pa tudi goli uspeli.

Kaj te najbolj moti?

Problem je gotovo v tem, da za konec tedna nikoli ne moreš kaj načrtovati, tudi glede dopusta je vedno malo problem. To me včasih že moti, zavedam se pa tudi, da bo takole še nekaj let. Vendar sčasoma se človek navadi na vse in tako dolgo, kot bo Tonči hotel igrati nogomet, bom pač potrpehla, ker vem, da ga to veseli in zato sem tudi jaz pripravljena nekaj žrtvovati.

Hvala za pogovor!

Koroška liga

1. SAK Celovec	25	18	5	2	56:20	41
2. Raika Pliberk	25	10	9	6	32:25	29
3. Wietersdorf	25	11	7	7	36:32	29
4. VSV/Bank A.	25	10	9	6	38:35	29
5. Wolfsberg	25	11	6	8	39:24	28
6. WAC/Maier	25	10	8	7	39:25	28
7. Breže	25	11	5	9	35:32	27
8. Matrei	25	8	9	8	33:35	25
9. Trg	25	10	4	11	39:29	24
10. Treibach	25	7	10	8	24:20	24
11. Lienz	25	9	5	11	28:27	23
12. Wernberg	25	8	6	11	36:47	22
13. VST Murrer	25	8	6	11	27:42	22
14. Austria C.	25	7	6	12	21:29	20
15. Mölltal	25	4	7	14	21:55	15
16. FC Šentvid	25	4	6	15	16:43	14

Matrei – SAK

1:4

SAK se je v Matreiu zopet pokazal s svoje boljše strani. Čeprav še vedno brez Savića, Pappelerja, Hoberja in Blajsa, jim je uspelo premagati Matrei s 4:1. Od začetka je tokrat igral tudi mladi Florian Sienčnik, ki je že proti GAK z lepim golom pokazal, da je

že pripravljen za višje naloge. Tudi Lippusch sta po nekaj tekmah brez gola zopet uspela dva zadetka, s čimer se je povzpela na lestvici strelcev s skupno desetimi zadetki na drugo mesto za Grössom, ki je za SAK dosegel že 13 krat v mrežo.

SAK – GAK

2:2

Tekma se je končala le nekoliko presenetljivo, saj, po zadnjih tekmah SAK, nihče ni pričakoval tako dobre tekme slovenskih atletov. Tudi trener dr. Ramšak je bil s svojimi igralci zelo zadovoljen in je mnenja, da je ta tekma dala zopet upanje za kvalifikacijske tekme.

V prvem je branil vrata SAK rezervni vratar Wastian, ki pa je svojo stvar opravil izvrstno. Gol za

SAK sta dala M. Sadjak in mladi Sienčnik.

„Zdi se, da se nam vrača zopet forma in upam, da bodo poškodovani igralci kmalu zdravi in da bomo v kvalifikacijskih tekmah lahko nastopili s polnoštevilnim kadrom. Z našimi navijači kot 12. igralcem in z malo sreče pa lahko premagamo vsako ekipo“, tako trener dr. Ivan Ramšak.

Ostali rezultati:

Podliga vzhod

Bilčovs – Klopincu	4:0
Žitara vas – ATUS Borovlje	1:3
Brückl – Železna Kapla	4:0

I. razred D

Frantschach – Globasnica	1:3
Galicija – Sele	2:2
Eitweg – Dobrla vas	1:1
Šmihel – Ruda	1:1

Na dirki Po Sloveniji zmagal Boris Premužič

Na prvi kolesarski dirki po Sloveniji, ki je slovenskim kolesarjem zamenjala zelo znano dirko po Jugoslaviji, je po več

kot 950 km prevoženih cest v sedmih etapah zmagal ljubljčan Boris Premužič. Odločitev o zmagovalcu je „padla na gorskem vzponu na Vršiču, kjer je oblekel rumeno majico. Zaključek dirke je bil po 160 km prevožene krožne proge v zadnjih etapi v Novem mestu.

Slovenski tekmovalci so se tudi sicer zelo dobro odrezali. Kljub temu, da so na dirki tekmovali tudi kolesarji iz Italije, Belorusije in Češke, so zasedli vsa tri prva mesta in zmagali tudi ekipno.

Boris Premužič

Karin Blajs, žena nogometaša

SPD „Zarja“ in SPD Celovec

vabita na

obisk pri Svetem duhu (Solčava) na binkoštni ponedeljek, 31. 5. 1993

Odhod iz Železne Kaple ob 8.00, vožnja z osebnimi avtomobili do Šentlenarta, nato pešpot čez mejo k Svetemu duhu (romarski dan).

S seboj vzemite: potni list, primerno obutev in nekaj popotnice.

Vabljeni v čimvečjem številu!

čnejše precej pozno in si ne morem vedno dobiti koga, ki bi pazil nanjo. V tem je pač razlika. Doma moram ostati jaz. Če ne bi bil nogometaš, bi se lahko menjavala, tako pa ...

bi akceptirala.

Nogometaši so znani, da radi pošteno praznujejo svoje zmage.

Saj nimam nič proti, če se po tekmi malo zavleče.

SAK danes v derbiju s Celovško Austrijo

Ali bo SAK po tej tekmi lahko trdil o sebi, da je zares najboljšo moštvo v Celovcu? Austria Celovec je v zadnjih dveh tekmah pod vodstvom Dalanovića slavila dve zmagi in kakor je videti, se je nekoliko rešila nevarnosti izpada. Zadnji teden pa sta predsednika obeh klubov, dr. Roland Grilc in Egon Kattnik

senetila javnost z novico o tesnejšem sodelovanju med SAK in Austrijo.

To sodelovanje naj bi bilo v obliki skupnih prirediteljstev v celovškem stadionu, v skupnem prizadevanju za večjo podporo športnim društvom s strani dežele in mesta Celovec in medsebojna pomoč.